

DESPRE EFECTELE UNEI CIUDATE DECIZII A CURȚII CONSTITUȚIONALE. CONTRABANDA ASIMILATĂ, NECONSTITUȚIONALĂ?



Av. Adrian STAN
Baroul Timiș

Abstract

According to the press release published on the website of the Constitutional Court, by the Decision of March 24, 2022, the Constitutional Court admitted the exception of unconstitutionality and found that the provisions of art.270 paragraph (3) of Law no.86 / 2006 (Vamal Code) are unconstitutional.

The text refers to the criminalization of activities related to goods that originate or are intended for smuggling, i.e. fraudulent crossing of the border, by avoiding excise duty. In fact, the subject-matter of those acts concerns the avoiding of customs duties.

The decision seems to be an impactful one, its application in time being a difficult issue. We will analyze the content of the decision, as it appears in the official press release, and we will note that this is a simple decision, not an interpretative one, with a decriminalization effect.

If the Parliament will not remedy the issue censored by the Court, the legal text, when the decision is published, will become ineffective, which means that it could no longer be considered. Therefore, in criminal cases, the judiciary should order the acquittal (the judge) or filing of the case (the prosecutor).

Keywords: *smuggling, simple decision, interpretation, unconstitutionality, decriminalization.*

1. Argument

În contextul ultimei perioade, care abundă în decizii ale Curții Constituționale cu impact asupra legilor penale, putem oare vorbi despre o „penalizare” a dreptului constituțional sau, invers, de o constituționalizare excesivă a dreptului penal? Răspunsul este dificil, deoarece intervențiile tot mai dese, de multe ori generate de rațiuni de politică penală, produc un impact decisiv asupra practicii judiciare în materie.

Așa cum se poate vorbi de supraaglomerarea Constituției cu norme ce, poate, ar trebui să fie prevăzute doar în legi organice, și Codul penal abundă de adnotări

referitoare la intervențiile Curții Constituționale, iar fiecare normă astfel cenzurată, modificată sau exclusă naște uneori mai multe întrebări decât răspunsuri. Interpretarea actuală a Codului penal sau a unor legi penale speciale nu poate fi realizată decât prin consultarea unor decizii, simple sau interpretative, care explicitează sensul constituțional al unor norme.

2. Comunicatul din 24 martie 2022

Potrivit comunicatului de presă publicat pe pagina web a Curții Constituționale¹, prin Decizia din 24 martie 2022, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sunt neconstituționale dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României.

Dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 au următorul cuprins: „Sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc potrivit alin.(1) colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia”.

În argumentarea soluției sale, Curtea a constatat că fapta săvârșită în condițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 este o infracțiune derivată, corelativă și, cu privire la majoritatea acțiunilor/operațiunilor ce constituie elementul material al infracțiunii, este o *infracțiune subsecventă*, ce împrumută din caracterul faptei din care provin bunurile/mărfurile care trebuie plasate sub un regim vamal – respectiv din infracțiunea prevăzută la alin. (1) al art. 270 din Codul vamal sau din infracțiunile prevăzute la alin. (2) lit. a), b) și c) al aceluiași articol.

Astfel că – se mai arată – în condițiile în care alin. (2) lit. a) al art. 270 din Legea nr. 86/2006 are stabilit un plafon valoric, reglementarea unei limite valorice similare celei stabilite prin alineatul menționat este necesară pentru o justă individualizare a pedepsei, corespunzătoare pericolului social. Așa încât Curtea a constatat că, nesocotind principiul *ultima ratio* în materie penală, dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 nu reglementează un prag valoric sub care fapta nu constituie infracțiune, contrar principiului constituțional al statului de drept, consacrat în art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală.

3. Textul Codului vamal. Decizii de interpretare anterioare

Potrivit art. 270 din Codul vamal (Legea nr. 86/2006):

„(1) Introducerea în sau scoaterea din țară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, constituie

¹ www.ccr.ro.

infracțiunea de contrabandă și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Constituie, de asemenea, infracțiune de contrabandă și se pedepsește potrivit alin. (1):

a) introducerea în sau scoaterea din țară prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrase este mai mare de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mare de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri;

b) introducerea în sau scoaterea din țară, de două ori în decursul unui an, prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrase este mai mică de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mică de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri;

c) înstrăinarea sub orice formă a mărfurilor aflate în tranzit vamal.

(3) Sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc potrivit alin. (1) colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia.”

În conținutul explicativ al Comunicatului din 24 martie 2022, Curtea a arătat că infracțiunea „asimilată” este în realitate o infracțiune subsecventă celei din care provin bunurile. Conceptul de infracțiune subsecventă ne duce cu gândul la tăinuire, faptă reglementată de art. 270 Cod penal, la infracțiunea de favorizare a făptuitorului, prevăzută de art. 269 Cod penal sau la „sora” mai elaborată și mai complexă a tăinuirii, infracțiunea de spălare de bani, prevăzută de art. 49 din Legea nr. 129/2019. Infracțiunea subsecventă a mai fost numită infracțiune de consecință, dependentă de o faptă premisă sau predicat, fără de care cea dintâi nu ar avea o existență independentă.

Cu referire la contrabandă, s-a spus în Decizia privind Recursul în Interesul Legii nr. 17/2013² că, prin art. 270 alin. (3) din Codul vamal, legiuitorul a incriminat „o formă de tăinuire a bunurilor provenind din contrabandă, având aceleași cerințe referitoare la obiectul juridic cu cele de la infracțiunea de contrabandă”.

Prin decizia nr. 556 din 19 septembrie 2017³, pusă în fața unor critici ale conținutului constitutiv al infracțiunilor prevăzute în Codul vamal, Curtea Constituțională a afirmat că:

„În ceea ce privește critica referitoare la noțiunea de «contrabandă», astfel cum a fost interpretată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală prin Decizia nr. 32 din

² Publicată în M. Of nr. 65 din 16 ianuarie 2014.

³ Publicată în M. Of nr. 967 din 6 decembrie 2017.

11 decembrie 2015, Curtea constată că legiuitorul a incriminat infracțiunea de contrabandă prevăzută de art. 270 din Codul vamal, în vederea prevenirii și combaterii concurenței neloiale față de producătorii Uniunii Europene, dar și în vederea preîntâmpinării pierderilor veniturilor fiscale determinate de importurile frauduloase care pun în pericol atât resursele statelor membre, cât și pe cele proprii ale Uniunii Europene. În acest sens, în alin. (1) al textului mai sus menționat s-a incriminat fapta de introducere sau de scoatere din țară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal. Totodată, în alin. (2) legiuitorul a prevăzut o limită valorică de la care fapta săvârșită pentru prima dată în decursul unui an este infracțiune. Ceea ce se situează sub nivelul valoric prevăzut de alin. (2) lit. a) al art. 270 din Codul vamal corespunde reglementării prevăzute în art. 653 alin. (1) lit. a) cu referire la alin. (2) din Regulamentul de aplicare a Codului vamal al României, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 707/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 15 iunie 2006, cu modificările și completările ulterioare⁴.

Este printre puținele decizii care fac trimitere la dispoziția vamală specială, care, la o consultare a Regulamentului, observăm că dispune⁴: „Constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 3000 la 8000 lei:

a) sustragerea de la controlul vamal a oricăror bunuri sau mărfuri care ar trebui plasate sub un regim vamal. În acest caz bunurile se confiscă;

(2) În cazul în care contravenția prevăzută la alin. (1) lit. a) are ca obiect produse accizabile, contravenția se sancționează cu amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei, confiscarea bunurilor sustrate de la controlul vamal și reținerea mijlocului de transport folosit la săvârșirea contravenției până la plata amenzii⁵”.

Așadar, contravenția reprezintă regula, iar infracțiunea de la art. 270 alin. (2), excepția, reglementând un anumit „plafon” al valorii bunurilor care, depășit fiind, transgresează fapta în sfera ilicitului penal. Incriminarea reprezintă *ultima ratio*. De fapt acesta pare și motivul principal al admiterii excepției de către Curte, potrivit celor prezentate în comunicat.

Totuși, privitor la relația între contrabanda „asimilată” și premisa acesteia, situația pare a fi nuanțată. În considerentele hotărârii prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept cu nr. 32/2015⁵, Înalta Curte a arătat că, „dacă s-ar accepta că existența infracțiunii asimilate prevăzute de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României ar fi condiționată de «infracțiunea de contrabandă», iar nu de «contrabandă», ar opera o anumită suspendare a cercetărilor penale pentru una dintre variantele reglementate, de realizare a infracțiunii, și anume când bunurile sau mărfurile ce trebuie plasate sub un regim vamal sunt destinate săvârșirii contrabandei, întrucât sintagma «sunt destinate» exprimă o

⁴ Art. 653 al Regulamentului din 2006 de aplicare a Codului vamal al României, act publicat în M. Of nr. 520 din 15 iunie 2006.

⁵ Publicată în M. Of nr. 32 din 28 ianuarie 2016.

acțiune viitoare, astfel că întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României nu s-ar putea verifica decât după examinarea pregătirii săvârșirii infracțiunii de contrabandă prevăzute de art. 270 alin. (1) sau art. 270 alin. (2) din Codul vamal al României, cu tot ce presupune conținutul constitutiv al acesteia.

Noțiunea de contrabandă din textul legal ce reglementează infracțiunea asimilată prevăzută de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României nu poate primi decât un singur înțeles. Nu se poate admite că legiuitorul a avut în vedere infracțiunea de contrabandă în ipoteza provenienței bunurilor sau mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal și, în mod diferit, a avut în vedere noțiunea de contrabandă în sens larg, în cealaltă ipoteză, când bunurile sau mărfurile care trebuie plasate sub un regim vamal sunt destinate contrabandei, în contextul în care în textul legal nu se face nicio distincție, iar unde legea nu distinge nici noi nu trebuie să distingem (*ubi lex non distinguere nec nos distinguere debemus*).

În consecință, noțiunea de «contrabandă» utilizată de legiuitor în dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României nu echivalează cu infracțiunea de contrabandă prevăzută în art. 270 alin. (1) și art. 270 alin. (2) din aceeași lege, cu toate elementele constitutive ale acesteia. Din interpretarea normelor juridice, respectiv a dispozițiilor art. 2 și ale art. 270 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României, se concluzionează că noțiunea de «contrabandă» folosită de legiuitor în art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României, în sintagma «cunoscând că acestea provin din contrabandă», privește contrabanda constând în introducerea în țară a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal ori introducerea în țară a acestor bunuri sau mărfuri prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragerea de la controlul vamal⁶.

Concluzionând, dispozitivul acestei decizii a statuat că „noțiunea de «contrabandă» utilizată de legiuitor în dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României, în sintagma «cunoscând că acestea provin din contrabandă», privește contrabanda constând în introducerea în țară a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal ori introducerea în țară a acestor bunuri sau mărfuri prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragerea de la controlul vamal”.

4. Încercări de definire a contrabandei. Obiect juridic

În legătură cu obiectul juridic al infracțiunilor reglementate de art. 270-274 din Codul vamal, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece Recursul în Interesul Legii a statuat, prin Decizia nr. 17 din 18 noiembrie 2013⁶, că

⁶ Publicată în M. Of. 35 din 16 ianuarie 2014.

atât în varianta tip, cât și în cazul infracțiunii asimilate contrabandei, „fapta reprezintă o infracțiune complexă, prin care se incriminează o modalitate specifică de sustragere de la plata taxelor, și anume prin introducerea sau deținerea bunurilor (atât a produselor accizabile, cât și a celor care nu sunt purtătoare de accize), care au intrat în țară cu încălcarea regimului juridic al frontierei. Deținerea de bunuri accizabile în afara antrepozitului fiscal reprezintă incriminarea generală în cazul omisiunii plății taxelor și impozitelor pentru acest tip de bunuri, iar infracțiunea de contrabandă (atât în cazul variantei-tip, cât și în cel al infracțiunii asimilate celei de contrabandă) reprezintă o infracțiune complexă ce include în obiectul juridic și în elementul material al laturii obiective atât omisiunea plății acelorasi taxe și impozite, cât și introducerea acestora în țară în mod fraudulos”.

Completul desemnat să judece Recursul în Interesul Legii, dezvoltând argumentația privind valorile sociale în discuție, a mai arătat că: „Așa fiind, urmarea imediată a infracțiunii prevăzute de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 constă într-o stare de pericol pentru regimul vamal legal și pentru încrederea în mărfurile ce sunt introduse în circuitul comercial, infracțiunea asimilată în discuție fiind o infracțiune de pericol, și nu de rezultat. Așadar, se consideră că infracțiunea asimilată prevăzută de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 nu este condiționată de existența infracțiunii de contrabandă incriminate în art. 270 alin. (1) și de art. 270 alin. (2) din Legea nr. 86/2006, ci presupune, după caz, ca bunurile sau mărfurile care trebuie plasate sub un regim vamal fie să provină din contrabandă, în sensul că au fost introduse în țară prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal sau au fost introduse în țară prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragerea de la control vamal, Indiferent de valoarea în vamă a acestora, fie să fie destinate săvârșirii contrabandei, în sensul că sunt menite să fie scoase din țară prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal sau prin locurile stabilite pentru controlul vamal, dar prin sustragere de la control vamal, indiferent de valoarea în vamă a acestora”.

Doctrina de drept penal⁷ a apreciat că, în limbaj curent, contrabanda este considerată o activitate de trecere frauduloasă (clandestină) peste frontieră a mărfurilor interzise sau sustrate de la plata taxelor vamale. Contrabanda, se afirmă, provine din cuvintele italiene *contra* (împotriva) și *bando* (lege, proclamație, decret), deci este o activitate contrară legii vamale. S-a mai spus că noțiunea de „contrabandă” are două înțelesuri: *unul juridic*, definit de dispozițiile art. 270 alin. (1) și (2) din Codul vamal, și *altul colocvial*, definit în dicționare și al cărui conținut este relativ incert, folosit în vorbirea comună cu sensul de atribut al unor bunuri sau mărfuri pentru a arăta proveniența dubioasă, clandestină sau ilicită a acestora ori faptul că

⁷ M.A. Hotca, M. Dobrinoiu, *Infracțiuni prevăzute în legi speciale. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 350 și urm.

bunurile au fost trecute peste graniță prin sustragerea de la plata taxelor⁸. Or, observăm că, spre deosebire de contrabanda „pură”, săvârșirea oricăreia dintre faptele arătate la art. 270 alin. (3) se referă la bunuri aflate deja pe teritoriul național, pedepsită fiind doar „manipularea” acestora în diferite forme.

5. Deciziile simple și deciziile interpretative ale Curții Constituționale

Decizia din 22 martie 2022 pare una cu puternic impact asupra aplicării în timp a dispozițiilor Codului vamal. Evident, cea mai dificilă sarcină este aceea de a identifica dacă ea este o decizie simplă de neconstituționalitate sau una interpretativă.

5.1. Deciziile simple

Prin deciziile numite simple se constată neconstituționalitatea unei legi (sau, de cele mai multe ori a unui text de lege sau ordonanță), excepția fiind admisă sau, dimpotrivă, se constată constituționalitatea raportat la criticile la care se referă sesizarea, excepția fiind respinsă.

Deciziile simple de admitere pot privi o lege în integralitatea acesteia, un articol de lege sau chiar o sintagmă din cuprinsul unei norme, care este declarată contrară Constituției. De fapt, jurisprudența Curții din ultima perioadă dovedește că deseori se procedează la eliminarea unor sintagme din cuprinsul textelor de lege penale. Un recent exemplu în acest ultim sens în dispozițiile generale de drept penal este Decizia nr. 368/2017⁹, prin care Curtea Constituțională a statuat că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul art. 35 Cod penal este neconstituțională. Textul nu a fost eliminat ulterior de legislativ, însă este evident că el are a fi „citat” fără textul de mai sus, cenzurat de Curte.

De obicei Curtea evită să se pronunțe cu privire la neconstituționalitatea extremă a unor norme de incriminare, apreciind, într-o serie de decizii de respingere, că sancțiunea neconstituționalității este *ultima ratio* și păstrarea normei se înscrie în politica penală a legiuitorului.

În unele decizii, (*inter alia*, Decizia nr. 463/2003, Decizia nr. 584/2007), Curtea folosește o exprimare de-a dreptul pitorească, vorbind de necesitatea identificării și a extragerii din norma sau legea criticată a „veninului de neconstituționalitate”. Nu am identificat în decizii mai recente folosirea expresiei, dar este evident că ea exprimă, într-o anumită măsură, tipologia deciziilor simple ale Curții. Astfel, norma este „operată”, din ea putându-se extrage partea malignă, contrară actului fundamental.

⁸ A. Blănariu, *Scurte considerații cu privire la infracțiunea asimilată celei de contrabandă*, articol accesat pe www.juridice.ro.

⁹ Publicată în M. Of. nr. 566 din 17 iulie 2017.

De regulă, asemenea excepții sunt admise prin raportare la lipsa de previzibilitate, claritate sau predictibilitate a normei, iar jurisprudența instanței de control este bogată în acest sens și chiar tinde să se dezvolte. Analiza se efectuează din punct de vedere principal al nesocotirii dispozițiilor Legii nr. 24/2000 privind tehnica normativă de elaborare a legilor, prin prisma art. 1 alin. (5) al Constituției care afirmă că respectarea legilor este obligatorie. Curtea trage concluzia că, în primul rând, acestei obligații îi este supus legiuitorul, ce trebuie să edicteze norme clare și nu supuse unelor interpretări. Definind în analiza sa conceptul de previzibilitate, Curtea a arătat în Decizia nr. 603/2015 (o decizie simplă, prin care a fost declarată neconstituțională sintagma „*raporturi comerciale*” din cuprinsul art. 308 Cod penal) că „privitor la cerințele de claritate, precizie și previzibilitate a legii, în materie penală, s-a reținut, anterior în privința infracțiunii reglementate la art. 6 din Legea nr. 241/2005, în ipoteza infracțiunilor, inclusiv a celor reglementate în domeniul fiscal că cel ce elaborează legile trebuie să arate în mod clar, evident și neechivoc obiectul material al faptelor chiar în cuprinsul normei legale sau acesta obiect să poată să fie identificat cu suficientă ușurință prin trimiterea la un act normativ de rang legal cu care textul respectiv se află în legătură, în vederea stabilirii existenței sau inexistenței infracțiunii (vorbim aici și de normele de trimitere, la care vom face referire în cele ce urmează în cuprinsul lucrării).

O astfel de „extragere” a elementului lipsit de previzibilitate din cuprinsul normei a avut loc și prin Decizia nr. 732/2014, în care s-a stabilit că sintagma „la momentul prelevării mostrelor biologice” din cuprinsul art. 336 Cod penal este neconstituțională. Și această decizie a creat anumite probleme cunoscute de aplicare în timp, doctrina exprimându-se pe larg asupra acestora, însă expunerea lor ar exceda scopului prezentei lucrări și volumului acesteia.

5.2. Deciziile interpretative

Deciziile numite uneori intermediare sau cu rezervă de interpretare sunt acelea în care Curtea folosește exprimarea „dispozițiile (...) sunt constituționale în măsura în care (...)” sau „dispozițiile (...) sunt neconstituționale în măsura în care (...)”.

Curtea, în aceste situații, arată sau explicitează înțelesul constituțional al normei și impune că numai acest înțeles să poată fi aplicat de instanțele de judecată. În a doua situație, Curtea arată înțelesul contrar constituției, acesta nemaiputând fi aplicat, orice altă interpretare ce o contrazice pe cea dintâi fiind în acord cu legea fundamentală. Sunt interpretative toate deciziile Curții care nu conțin o simplă declarație a constituționalității sau neconstituționalității normelor contestate. În diferențierea deciziilor simple de acelea interpretative se are în vedere atât structura și conținutul considerentelor, cât și ale dispozitivului, respectiv circumstanțierea constituționalității sau neconstituționalității, după caz, în cuprinsul

dispozitivului deciziei. Credem însă că din moment ce dispozitivul este unul de excludere, eventualele considerente explicative reprezintă doar o indicație dată legiuitorului iar nimic mai mult. Considerentele nu pot salva norma dacă dispozitivul nu o face.

S-a arătat că atunci când Curtea a statuat că doar o anume interpretare a normei este în acord cu actul fundamental, prezumția de constituționalitate a textului se va menține în acea interpretare, acesta fiind, așadar, salvat, dar vor fi excluse din cadrul constituțional toate celelalte interpretări.

Nu se regăsește printre competențele Curții aceea de a crea noi norme legale, prin completarea unui text de lege deja existent, ci aceasta poate numai să verifice caracterul conform al normelor existente cu exigențele Constituției și apoi să constate sau constituționalitatea sau neconstituționalitatea acestora.

Și omisiunile legislative sunt corectate uneori prin asemenea decizii de interpretare, excepțiile fiind admise, și, deși regula este aceea că instanța nu poate genera norme, Curtea, în baza rolului său asumat de garant al supremației legii fundamentale, nu poate să ignore unele vicii de neconstituționalitate existente, pentru că tocmai aceeași omisiuni și imprecizii legislative sunt cele care generează violarea dreptului fundamental clamat. Putem spune totuși că aceste decizii sunt cele mai periculoase, deoarece Curtea impune legiuitorului, invocând un temei constituțional al necesității incriminării, să pedepsească anumite fapte. Așadar, când se spune, în unele decizii, că politica penală aparține doar legiuitorului, afirmația este mai mult decât inexactă.

Prin aceste decizii, Curtea evită, așadar, a constata neconstituționalitatea dispozițiilor legale criticate și stabilește un înțeles al normei conform cu Constituția, pronunțarea unei decizii simple fiind considerată *ultima ratio*.

De observat este că, în special în situațiile deciziilor cu rezervă de interpretare, Curtea detaliază în considerentele lor interpretarea pe care o consideră conformă/neconformă actului fundamental. Or, considerentele hotărârilor având putere decizorie, acestea se impun a fi aplicate întocmai. Câteva decizii interpretative pronunțate după intrarea în vigoare a noului Cod penal din 2014, ar fi: *decizia nr. 265/2014, decizia nr. 405/2016, decizia nr. 224/2017, decizia nr. 11/2015, decizia CCR nr. 508/2014, decizia CCR nr. 518/2017*.

Apoi, la 26 aprilie 2018, Curtea Constituțională s-a pronunțat în legătură cu constituționalitatea art. 155 alin. (1) Cod penal¹⁰, ce prevede instituția întreruperii prescripției răspunderii penale. Astfel, a fost declarată neconstituțională o soluție legislativă, aceea de întrerupere a prescripției răspunderii penale prin orice act de procedură al autorităților. Așa cum s-a dovedit ulterior prin evoluția jurisprudențială, deși inițial părerile fuseseră, e drept, împărțite, textul de la art. 155 alin. (1) a fost salvat, fiind interpretat actualmente unitar în sensul corespondent

¹⁰ Prin decizia nr. 297/2018, publicată în M. Of nr. 518 din 25 iunie 2018.

vechii dispoziții, în vigoare înainte de 1 februarie 2014 (prescripția se va întrerupe prin orice act de procedură care trebuie comunicat suspectului sau inculpatului). Spre deosebire de decizia din 24 martie 2022, aceea de mai sus se referă la o anume soluție, iar nu la dispozițiile întreg articolului de lege. Este aspectul esențial care a făcut diferența.

Uneori s-au identificat, sub influența unei vaste jurisprudențe a Curții Constituționale de la Roma¹¹, și decizii cu rezervă de interpretare numite „manipulative” – adică o decizie prin care modifică conținutul unei dispoziții, eliminându-i sau adăugându-i un fragment normativ (în primul caz, decizia poate fi definită ca „ablativă”, în sensul că declară neconstituționalitatea unei dispoziții legale „în măsura în care” stabilește o anumită stare de fapt; în cel de-al doilea, decizia poate fi definită ca „aditivă”, în sensul că declară neconstituționalitatea unei norme juridice „în măsura în care nu” determină un anumit rezultat). În plus, Curtea poate înlocui un anumit fragment normativ cu un altul, de creație proprie (decizia „substitutivă”, care declară neconstituționalitatea unei dispoziții „în măsura în care” prevede mai curând un rezultat „în detrimentul” altuia). Credem însă că această delimitare este artificială, complicând lucrurile inutil. Și aceste decizii sunt în realitate decizii de interpretare, deosebirile între textele legislative afectate de acestea făcând imposibil uneori a se pune semnul egalității între acestea. Corect și în accepțiune cu cele pe care le susținem s-a mai afirmat¹² că „întotdeauna va rămâne o decizie în afara clasificării, provocând doctrina să creeze o nouă tipologie”.

6. Caracterul simplu al deciziei din 24 martie 2022

Întorcându-ne la decizia din 24 martie 2022, aceasta nu este una de interpretare, ci una simplă, de declarare a neconstituționalității art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal.

Considerăm că doar dispozitivul deciziei ne poate spune în primă etapă care este tipul unei decizii a Curții. Or, dispozitivul deciziei amintite apare ca unul clar: „sunt neconstituționale dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României”. Acesta este specific unei decizii simple, care elimină un text considerat contrar Constituției.

Formularea apare totuși ca destul de nefericită, topica exprimării plasând predicatul la începutul propoziției. Firesc ar fi fost să se spună că „dispozițiile (...) sunt neconstituționale”. Totuși, ordinea, deși de-a dreptul ciudată nu schimbă nimic.

¹¹ Raport național pentru cel de-al XV-lea Congres al Conferinței Curților Constituționale Europene, prezentat de Curtea Constituțională a Republicii Italiene, accesat la <https://www.confueconstco.org/reports/rep-xv/ITALIA%20ro.pdf>.

¹² C. Ionescu, C.A. Dumitrescu (coord.), *Constituția României. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2017, p. 1587.

Dacă ar fi intenționat ca decizia pronunțată să fie considerată una de tip interpretativ și să salveze textul de lege, credem că dispozitivul ar fi avut conținutul: „dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr.86/2006 sunt neconstituționale în măsura în care nu reglementează un prag valoric sub care fapta nu constituie infracțiune”.

Curtea ne spune aceasta în comunicatul de presă și, bănuim, o va explicita și în textul integral al deciziei.

În realitate, nicio astfel de exprimare nu ar fi ajutat la nimic. După cum este cunoscut, Curtea Constituțională nu poate incrimina, ci doar dezincrimina. Instanțele nu ar fi putut diferenția faptele care constituie infracțiuni pe baza unei decizii ale Curții.

Decizia nu ni se pare una care ar salva de la dezincriminare nici măcar faptele de contrabandă asimilată, prevăzute de art. 270 alin. (3) Cod vamal, referitoare la bunuri cu valoare în vamă mai mare de 20.000 sau 40.000 lei [după cum se diferențiază la art. 270 alin. (2)]. Motivul este simplu. Aceasta va fi sarcina ulterioară a legislatorului.

Conținutul comunicatului ne expune doar că „reglementarea unei limite valorice similare celei stabilite prin alineatul menționat este necesară pentru o justă individualizare a pedepsei, corespunzătoare pericolului social”. „Similar” înseamnă nu neapărat identic. Era prea mult chiar și pentru o Curte Constituțională, cu o anume apetență, a interveni în materia dreptului penal să stabilească granițe bănești între ilicit penal și eventual ilicit contravențional fiscal.

Ce înseamnă aceasta și care va fi consecința, dacă acceptăm că decizia din 24 martie 2022 nu este una de interpretare? Se impune o intervenție legislativă, până la publicarea deciziei. După acel moment, efectele ei vor fi depline, după cum vom arăta.

Astfel, potrivit art. 147 din Constituția României:

„(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”.

Ce reprezintă „suspendarea de drept” despre care face vorbire textul legii fundamentale? Este vorba de o ineficacitate, o inaplicabilitate a textului? Credem că răspunsul este unul afirmativ. Altfel, constituentul nu ar fi instituit această sancțiune specială care, aparent ar reprezenta mai puțin decât „lipsirea de efecte”, însă în realitate produce același efect. S-a sus că, în intervalul de 45 de zile de la

publicarea Deciziei, norma neconstituțională nu a ieșit din vigoare, ci există, fiind suspendată de drept, *există ca și cum nu ar exista*, fără a produce, *în mod temporar*, efecte juridice¹³.

Nu putem să ometem faptul că, după ce a impus în majoritatea situațiilor instanțelor de judecată motivarea hotărârilor la momentul pronunțării, prin decizia nr. 233/2021¹⁴, Curtea Constituțională se află în situația în care, dacă s-ar conforma ea însăși acestui *dictum*, ar provoca suspendarea de drept a unei norme incriminatoare, cu efectele despre care discutăm. În acest caz, în perioada dintre data pronunțării deciziei (7 aprilie 2021) și cea a publicării (17 mai 2021), prin Legea nr. 130/2021 din 12 mai 2021¹⁵ de modificare a Codului de procedură penală, Parlamentul a remediat problemele sesizate, pus fiind în fața unei posibile lipsiri de efecte a normelor ce reglementau pronunțarea și motivarea hotărârilor penale, cu efecte probabil devastatoare pentru sistemul justiției. De punctat că situația nu este întru totul identică aceleia pe care o analizăm, deoarece norma declarată neconstituțională prin decizia din 24 martie 2022 este una de incriminare, aparținând dreptului penal substanțial.

7. Dezincriminare sau lipsire de efecte juridice

Legat de dezincriminarea *in concreto*, s-a spus că norma de drept penal prin care se instituie alte condiții de săvârșire a faptei penale are valențele unei dezincriminări, în măsura în care vechea soluție legislativă nu mai subzistă. Prin urmare, dezincriminarea, asemenea incriminării, constituie atributul exclusiv al puterii legiuitoare. Totuși, fără a fi catalogate drept legi, efecte cu un conținut similar incriminării/dezincriminării, în sensul încetării efectelor juridice ale unei legi sau ale repunerii în vigoare a legii abrogate prin constatarea neconstituționalității legii abrogatoare se produc și prin pronunțarea unor decizii prin care excepția de neconstituționalitate se admite.

Când se pune problema unor decizii ale Curții Constituționale prin care se declară ca fiind neconstituțională o normă legală sau fie și numai se restrânge sfera de aplicare a unei norme incriminatoare (cum a fost cazul „celebrei” decizii privind abuzul în serviciu), situația se complică și nu este nici în prezent pe deplin elucidată. S-a spus că „dintotdeauna și pretutindeni, punerea în executare a deciziilor

¹³ Pentru o discuție mai amplă, cu argumente privind diferența între suspendare, lipsire de efecte, respectiv abrogare, a se vedea L. Popescu, *Neconstitutionalitatea normei de incriminare. Natura juridică, efecte. Aplicație: decizia Curții Constituționale nr. 363/2015 referitoare la art. 6 din Legea nr. 241/2005*, în *Revista Pro Lege*, accesat la <http://revistaprolege.ro/neconstitutionalitatea-normei-de-incriminare-natura-juridica-efecte-aplicatie-decizia-curtii-constitutionale-nr-3632015-referitoare-la-art-6-din-legea-nr-2412005/>.

¹⁴ Publicată în M. Of nr. 508 din 17 mai 2021. De punctat că decizia a fost pronunțată la 7 aprilie 2021.

¹⁵ Publicată în M. Of. nr. 493 din 12 mai 2021.

tribunalelor constituționale a ridicat mari probleme, a provocat interminabile dispute doctrinare și practice. Două par a fi motivele care au dus la asemenea concluzii, pe de o parte jurisdicțiile constituționale nu dispun de autorități anume destinate să le pună în executare deciziile; eficiența hotărârilor este în strânsă legătură cu loialitatea comportamentului autorităților”¹⁶.

Așadar, deciziile Curții cu privire la excepțiile de neconstituționalitate prin care se constată neconstituționalitatea unei legi (simplă sau de tip interpretativ) trebuie să aibă ca finalitate obligarea parlamentului și a guvernului, în unele cazuri, să pună de acord prevederile cenzurate cu cele ale Constituției. Până la realizarea acestei obligații, prevederile se suspendă iar după 45 de zile, dacă aceasta nu a fost respectată, își încetează efectele, termenul de 45 de zile fiind un termen de decădere

O parte a doctrinei¹⁷ vorbește de o instituție intermediară, a *inaplicabilității legii penale*, în care o lege penală, fără a fi abrogată, nu mai poate fi aplicată, fie că s-a pronunțat de către Curtea Constituțională o decizie de neconstituționalitate, fie că norma contravine dreptului comunitar, fie s-a dispus suspendarea aplicării acesteia.

Scoaterea unei norme penale din vigoare, ca efect al unei decizii a Curții Constituționale, va duce la revenirea la prevederile legii anterioare actului normativ declarat neconstituțional. Așadar, legea abrogată de o lege neconstituțională va fi reintrodusă automat în vigoare și va determina apariția unei succesiuni a legilor penale, ce atrage incidența regulilor de aplicare a legii penale mai favorabile. O problemă dificilă este compatibilitatea unei astfel de soluții cu principiul potrivit căruia deciziile Curții au putere numai pentru viitor.

O opinie interesantă a doctrinei a fost exprimată în sensul că deciziile Curții Constituționale vor avea efecte în situația pasivității legiuitorului și a neconformării, doar dacă instanțele ordinare chemate să aplice o normă vor efectua opera de control. Efectul dramatic al deciziei de neconstituționalitate va fi redus la nimic dacă instanțele nu își asumă rolul de a constata ele însele încetarea efectelor legii neconstituționale datorită neexecutării obligației de punere în acord¹⁸.

În cazul abrogării atipice realizate printr-o decizie a Curții Constituționale, instanța de control, din postura sa de *legiuitor negativ*, nu poate să se substituie

¹⁶ I. Muraru, E.S. Tănăsescu, *Drept constituțional și instituții politice*, Ed. All Beck, București, 2003, p. 1420.

¹⁷ V. Pașca, *Drept penal. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 82.

¹⁸ D.C. Dănișor, *Competențele instanțelor ordinare în domeniul justiției constituționale*, în *Dreptul* nr. 12/2017, p. 94. Autorul, făcând referiri ale jurisprudenței române antebelice, face diferențierea între validitate și constituționalitate, arătând că validitatea normei ar reveni instanțelor ordinare, Curtea neputându-se substitui instanțelor în stabilirea legii aplicabile unui litigiu. Validitatea are valența unei constituționalități extrinseci, orice judecător putând constata că o manifestare de voință ce nu respectă formele constituționale nu a introdus valid o normă în sistem.

Parlamentului în dreptul său de a selecta valorile sociale care merită protecția penală. Singura soluție conciliatoare a rolului de legiuitor negativ al Curții cu atribuția exclusivă rezervată legislativului este reintrarea în vigoare a legii adoptate anterior și abrogată în momentul intrării în vigoare a legii neconstituționale.

Înalta Curte de Casație și Justiție a hotărât, într-o decizie¹⁹ ce a urmat unor hotărâri de neconstituționalitate deosebit de controversate²⁰, că sub aspectul naturii juridice a efectelor deciziilor Curții Constituționale – „deși nu poate fi vorba de o abrogare propriu-zisă a textului de lege, pentru că cel care intervine nu este legiuitorul însuși, emitentul actului, ci organul jurisdicțional, sesizat la un moment dat cu cenzura de neconstituționalitate, consecințele declarării caracterului neconstituțional sunt similare celor produse de abrogare, în sensul că actul normativ încetează să mai aibă existență juridică și deci să mai constituie temei al pretențiilor în justiție. Din motive de securitate și de stabilitate a circuitului juridic, Constituția României prevede că efectele declarării neconstituționale a actului (legi, ordonanțe, regulamente) se produc doar *ex nunc*. Este vorba așadar de lipsirea efectelor [mai exact, de încetarea acestor efecte, în termenii art. 147 alin. (1) din Constituția României] actului declarat neconstituțional(...)”.

8. Efectele deciziei asupra cauzelor în curs de soluționare

Fără îndoială, decizia din 24 martie 2022 apare, în opinia noastră, ca o decizie simplă cu efect de dezincriminare, după cum am demonstrat anterior, aceasta deoarece textul de lege ce incriminează a fost declarat neconstituțional, fără nuanțarea acestui aspect în dispozitivul deciziei.

Considerațiile pe care le expunem vor fi incidente doar în cazul în care, înainte de publicarea în Monitorul Oficial a deciziei, Curtea nu va „reincrimina” textul de lege cenzurat, în acord cu cele arătate în comunicatul în discuție. Credem că nu se impune a se aștepta publicarea integrală pentru că acest moment coincide cu ieșirea legii (a articolului de lege) din vigoare, adică veritabilă dezincriminarea sa, care va produce efectele unei legi de dezincriminare chiar și dacă remediarea ar surveni într-un timp foarte scurt.

O hotărâre de admitere a unei excepții de neconstituționalitate se aplică în mod necesar în cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată (sau în faza de urmărire penală) la momentul publicării acesteia – deci cauzelor pendinte, în care acele norme de drept material își regăsesc aplicabilitatea – indiferent de invocarea sau nu a excepției până la publicarea deciziei de admitere.

¹⁹ Decizia nr. 12/2011, publicată în M. Of. nr. 789 din 7 noiembrie 2011.

²⁰ Este vorba despre decizia nr. 1358/2010 și nr. 1360/2010, prin care s-a invalidat practic aplicarea legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989.

Ceea ce are relevanță cu privire la aplicarea deciziei Curții cauzei pendinte este ca raportul juridic guvernat de dispozițiile legii penale declarate neconstituționale să nu fie în mod definitiv soluționat. Prin acest remediu aplicat în timpul judecății, efectele deciziei instanței de admitere a excepției se produc *erga omnes*.

Efectul deciziei de dezincriminare a unei infracțiuni este acela că, pentru viitor, fapta nu va mai fi prevăzută de legea penală, fiind incident astfel cazul impeditiv al exercitării acțiunii penale, prevăzut de art. 16 alin. (1) lit. b) teza I al Codului de procedură penală.

Este evident și necontestat că prin „neprevăderea faptei de legea penală” se înțelege lipsa unui element al tipicității de natură obiectivă, a unei situații premisă, a unei condiții privind calitatea subiecților dar și totala lipsă a incriminării. Fapta a fost incriminată la data săvârșirii însă ulterior, prin lege sau decizie a Curții (cazul prezent) ea nu mai apare ca incriminată.

În cauzele aflate în fața organelor de urmărire penală, de la publicarea în Monitorul Oficial, procurorul ar trebui să dispună o soluție de clasare, în temeiul dispoziției de mai sus. În faza de judecată în primă instanță sau apel, instanțele vor pronunța soluția de achitare, pentru aceleași teme.

9. Situația formei agravate a infracțiunii (art. 274 Cod vamal)

Suntem de părere, în contextul arhitecturii infracțiunilor prevăzute de Codul vamal, că soluțiile mai sus precizate ar trebui să fie pronunțate chiar și dacă încadrarea juridică a faptei de contrabandă asimilată s-ar raporta la forma agravată sau calificată a acesteia.

Astfel, potrivit art. 274 Cod vamal, „faptele prevăzute la art. 270-273, săvârșite de una sau mai multe persoane înarmate ori de două sau mai multe persoane împreună, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi”.

Textul de mai sus este fără îndoială o normă de trimitere, care împrumută astfel elementul de tipicitate de la art. 270-273 ale Codului vamal, prevăzând condiții suplimentare (a pluralității de subiecți activi sau a deținerii de arme) dar și o sancțiune în limite agravate.

Din moment ce norma de bază, fie aceasta una tip sau chiar asimilată [cazul art. 270 alin. (3)], la care se face trimiterea este declarată neconstituțională și *de facto* dezincriminată, norma de trimitere nu poate căpăta o existență independentă, deoarece norma de la care împrumută anumite elemente nu mai este considerată validă.

În acest sens a apreciat și Curtea Constituțională, prin decizia nr. 654/2017²¹, că „**deși trimiterea la alte acte normative este un procedeu legislativ permis, aceasta nu poate presupune luarea în considerare a unei norme abrogate.** La momentul

²¹ Publicată în M. Of nr. 205 din 5 martie 2018.

recurgerii la procedeu legislativ al trimiterii la alte acte normative, norma la care se face trimitere trebuie să fie o normă în vigoare, aparținând fondului activ al legislației. Curtea a apreciat că, dacă s-ar permite adoptarea unei norme de trimitere, care are în vedere o dispoziție abrogată anterior, s-ar ajunge la situația ca, printr-un procedeu legislativ nepermis, să se repună în vigoare norme abrogate. Având în vedere aceste aspecte, Curtea a constatat că, prin adoptarea unei norme care face trimitere la o dispoziție abrogată la acel moment, se încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, referitor la claritatea și previzibilitatea actelor normative”. Evident, raționamentul este aplicabil în cazul pe care îl discutăm.

Așadar, lipsirea de efecte similară dezincriminării de care va suferi art. 270 alin. (3) Cod vama va lipsi de efecte și infracțiunile comise în forma agravată care se raportează la cel dintâi text de lege, iar soluțiile pe care vor trebui să le dispună organele judiciare vor fi aceleași precum cele mai sus arătate, clasarea, respectiv achitarea.

10. Aplicarea retroactivă a deciziei de dezincriminare

Din moment ce legea penală prevede un vehicul de aplicare retroactivă a legii de dezincriminare, în anumite situații, fiind vorba de art. 4 Cod penal²², s-a considerat că ar fi injust ca o decizie a Curții Constituționale, cu efecte atât de apropiate dezincriminării, să nu aibă efecte similare.

Astfel că, în decizia nr. 651/2018²³, Curtea Constituțională afirmă că „posibilitatea producerii unor efecte specifice dezincriminării unei fapte sau specifice intervenirii unei pedepse mai ușoare decât cea care se execută poate fi generată nu numai de o lege nouă de dezincriminare sau o lege penală mai favorabilă, ci și de însăși o decizie a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare. Astfel, dezincriminările intervin atât prin intermediul abrogării/modificării textelor legale preexistente, dar și prin intermediul deciziei Curții Constituționale prin care se admite excepția de neconstituționalitate a unei norme de incriminare, cu consecința constatării neconstituționalității întregului text de incriminare.

Atunci însă când printr-o decizie a Curții Constituționale se constată neconstituționalitatea totală sau parțială a unei norme de incriminare, decizia echivalează, în privința efectelor, cu o lege de dezincriminare. Acest fapt a fost deja statuat și de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin pronunțarea Deciziei nr. 6 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 284 din

²² Potrivit art. 4 din Codul penal: „Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi”.

²³ Publicată în M. Of. nr. 1083 din 20 decembrie 2018.

24 aprilie 2017, cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, stabilind că «fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial pentru o persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale intră sub incidența Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015, fiind dezincriminată, indiferent de data îndeplinirii actului ori a participării la luarea deciziei și indiferent de data raporturilor comerciale».

Deciziile instanței constituționale, prin caracterul lor general obligatoriu, creează cadrul necesar aplicării art. 4 din Codul penal privind dezincriminarea, atât pentru cauzele în curs, cât și pentru cele definitiv soluționate, întrucât ele au aptitudinea de a scoate din vigoare o normă de incriminare. Or, în măsura în care art. 4 din Codul penal prevede expres retroactivitatea legii de dezincriminare, toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la faptele dezincriminate încetând prin intrarea în vigoare a legii noi, rezultă că și decizia Curții Constituționale, asimilată ca efecte juridice legii de dezincriminare, trebuie să producă aceleași consecințe, deci să poată constitui temei pentru formularea unei cereri întemeiate pe art. 595 din Codul de procedură penală”.

Prin urmare, în considerarea acestei decizii, în condițiile în care textul de lege nu va fi remediat în spiritul celor arătate în comunicatul Curții din 24.03.2022, dacă „dezincriminarea” va intra în vigoare fie și un moment, ea va produce și efectele *postsententiam* mai sus arătate. Persoanele față de care s-a pronunțat o hotărâre penală definitivă pentru faptele arătate ar putea, prin calea prevăzută de art. 595 Cod de procedură penală²⁴, să obțină o soluție de încetare a executării pedepsei aplicate.

11. Concluzii

Decizia din 24 martie 2022 bulversează aparent mediul juridic, prin caracterul său neașteptat, acela de decizie simplă, cu efecte de dezincriminare a unei infracțiuni frecvente în dreptul penal român. Efectele sale posibile, prezentate pe scurt, cu siguranță vor fi detaliate în perioada ce urmează de doctrină, dar, mai ales, de practica judiciară.

²⁴ Potrivit art. 595 C. pr. pen., „când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare sau a hotărârii prin care s-a aplicat o măsură educativă intervine o lege ce nu mai prevede ca infracțiune fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea ori o lege care prevede o pedeapsă sau o măsură educativă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanța ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 4 și 6 din Codul penal”.